

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)  
2005. gada 3. martā \*

Apvienotās lietas C-21/03 un C-34/03

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Conseil d'Etat* (Beļģija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2002. gada 27. decembrī un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2003. gada 22. un 29. janvārī, tiesvedībās

*Fabricom SA*

pret

*État belge.*

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [C. W. A. Timmermans] (referents), tiesneši K. Gulmans [C. Gulmann], Ž. P. Puisošē [J.-P. Puissochet], N. Kolnerika [N. Colneric] un H. N. Kunja Rodrigess [J. N. Cunha Rodrigues],

ģenerālvokāts F. Ležē [P. Léger],  
sekretārs R. Grass [R. Grass],

\* Tiesvedības valoda — franču.

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Fabricom SA* vārdā — J. Vandens Einde [*J. Vanden Eynde*] un Ž. M. Voltērs [*J.-M. Wolter*], *avocats*,
- Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,
- Somijas valdības vārdā — T. Pinne [*T. Pynnä*], pārstāve,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Vidners [*K. Wiedner*] un B. Stromskis [*B. Stromsky*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 11. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvu 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu

līgumu piešķiršanai [publiskā iepirkuma pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai] (OV L 209, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīvu 97/52/EK (OV L 328, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 92/50”), un it īpaši tās 3. panta 2. punktu; Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [publiskā iepirkuma piegādes līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras] (OV L 199, 1. lpp.), kas grozīta ar Direktīvu 97/52 (turpmāk tekstā — “Direktīva 93/36”), un it īpaši tās 5. panta 7. punktu; Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/37 par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [publiskā iepirkuma būvdarbu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras] (OV L 199, 54. lpp.), kas grozīta ar Direktīvu 97/52 (turpmāk tekstā — “Direktīva 93/37”), un it īpaši tās 6. panta 6. punktu; kā arī Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 199, 84. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/4/EK (OV L 101, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 93/38”), un it īpaši tās 4. panta 2. punktu, ņemot vērā samērīguma principu, tirdzniecības un rūpniecības brīvību un tiesības uz īpašumu. Minētie lūgumi turklāt ir par to, kā interpretēt Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvu 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām [publiskā iepirkuma piegādes un būvdarbu līgumu slēgšanas tiesības] (OV L 395, 33. lpp.), un it īpaši tās 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 5. pantu, kā arī Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīvu 92/13/EEK, ar ko koordinē normatīvos un administratīvos aktus par to, kā piemēro Kopienas noteikumus par līgumu [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūrām, ko piemēro subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 76, 14. lpp.), un it īpaši tās 1. un 2. pantu.

- 2 Šie prejudiciālie lūgumi tika iesniegti saistībā ar tiesvedību starp *Fabricom SA* (turpmāk tekstā — “*Fabricom*”) un Beļģijas valsti par valsts tiesību noteikumu likumību, kas noteiktos apstākļos aizliedz personai, kas publiskā iepirkuma ietvaros veikusi sagatavošanas darbus, vai ar to saistītam uzņēmumam piedalīties minētā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā.

## Atbilstošās tiesību normas

### *Kopienų tiesiskais regulējums*

- 3 Nolīguma par iepirkumiem valsts vajadzībām [publisko iepirkumu] VI panta 4. punkts, kas pievienots Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumam 94/800/EK par daudzpusējo tirdzniecības sarunu Urugvajas kārtā (1986–1994) panākto nolīgumu noslēgšanu Eiropas Kopienas vārdā par jautājumiem, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Nolīgums par publiskajiem iepirkumiem”), paredz:

“Iestādes veidā, kas var ierobežot konkurenci, nedz lūgs, nedz pieņems ieteikumus, ko var izmantot specifikāciju izstrādāšanai konkrētam iepirkumam, no sabiedrības, kas var būt komerciāli ieinteresēta attiecīgajā iepirkumā.”

- 4 Atbilstoši Direktīvas 92/50 3. panta 2. punkta noteikumiem:

“Līgumslēdzējas iestādes nodrošina to, ka netiek diskriminēti pakalpojumu sniedzēji.”

- 5 Direktīvas 93/36 5. panta 7. punkts paredz:

“Līgumslēdzējas iestādes nodrošina to, ka netiek diskriminēti dažādi piegādātāji.”

- 6 Direktīvas 93/37 6. panta 6. punkts nosaka:

“Līgumslēdzējas iestādes nodrošina to, ka netiek diskriminēti būvuzņēmēji.”

- 7 Atbilstoši Direktīvas 93/38 4. panta 2. punkta noteikumiem:

“Līgumslēdzēji subjekti nodrošina to, ka netiek diskriminēti piegādātāji, būvuzņēmēji vai pakalpojumu sniedzēji.”

- 8 Direktīvas 97/52 desmitais preambulas apsvērums, kura redakcija pēc būtības ir vienāda ar Direktīvas 98/4 trīspadsmīto preambulas apsvērumu, nosaka:

“[...] līgumslēdzējas iestādes var lūgt vai pieņemt ieteikumus, ko var izmantot, sagatavojot normatīvus konkrētiem valsts līgumiem [konkrētam iepirkumam], ar noteikumu, ka šādi ieteikumi nekavē konkurenci.”

- 9 Direktīvas 89/665 2. pants paredz:

“1. Dalībvalstis nodrošina to, lai tiesību aktos, kas pieņemti sakarā ar 1. pantā noteikto izskatīšanas procedūru, būtu paredzēts pilnvarojums:

- a) tiklīdz rodas izdevība, panākot vienošanos, veikt pagaidu pasākumus, lai labotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgām interesēm, ieskaitot pasākumus, kas paredz pārtraukt valsts pasūtījuma piešķiršanas procedūru [publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru] vai nodrošināt tās pārtraukšanu, vai pārtraukt jebkuras līgumslēdzējas iestādes lēmuma īstenošanu;

[..].”

10 Atbilstoši Direktīvas 92/13 1. pantam:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka līgumslēdzēju subjektu pieņemtos lēmumus var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar nākamajos pantos, jo īpaši 2. panta 8. punktā, izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka šādos lēmumos ir pārkāpti Kopienas tiesību akti līgumu piešķiršanas jomā vai valstu normas, kas īsteno šos tiesību aktus attiecībā uz:

- a) līgumu piešķiršanas procedūrām, uz ko attiecas Padomes Direktīva 90/531/EEK,

un

- b) atbilstību minētās direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktam attiecībā uz līgumslēdzējiem subjektiem, uz kuriem minētais apakšpunkts attiecas.

2. Dalībvalstis nodrošina to, ka starp uzņēmumiem, kuri līguma piešķiršanas procedūras sakarā varētu iesniegt prasību par kaitējumu, nerodas diskriminācija tādēļ, ka šajā direktīvā ir nošķirtas valstu normas, kas īsteno Kopienas tiesību aktus, no citām valstu normām.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz katrai tādai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrētu līgumu un kurai ir nodarīts kaitējums vai ir iespējams, ka tiks nodarīts kaitējums varbūtēja pārkāpuma dēļ. Konkrēti, dalībvalstis var prasīt, lai persona, kas lūdz pārskatīšanu, iepriekš ir paziņojusi līgumslēdzējam subjektam par varbūtējo pārkāpumu un par savu nodomu lūgt pārskatīšanu.”

11 Direktīvas 92/13 2. pants nosaka:

“Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesību aktos par 1. pantā paredzētajām pārskatīšanas procedūrām ir pilnvarojums, kas ļauj:

vai nu,

- a) tiklīdz rodas izdevība, panākot vienošanos, veikt pagaidu pasākumus, lai labotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgām interesēm, tajā skaitā pasākumus, lai pārtrauktu līguma piešķiršanas procedūru vai nodrošinātu tās pārtraukšanu, vai pārtrauktu jebkura lēmuma īstenošanu, ko pieņēmis līgumslēdzējs subjekts,

un

- b) atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus vai nodrošināt to atcelšanu, tostarp atcelt diskriminējošas tehniskās specifikācijas, saimnieciskus vai finanšu norādījumus paziņojumā par līgumu, periodiskā informatīvā paziņojumā, paziņojumā par vērtēšanas sistēmas esamību, uzaicinājumā uz konkursu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz konkrēto līguma piešķiršanas procedūru;

vai arī,

- c) tiklīdz rodas izdevība, ja iespējams, panākot vienošanos, un, ja vajadzīgs, izlemjot pēc būtības, veikt pasākumus, kas nav paredzēti a) un b) apakšpunktā, lai labotu visus konstatētos pārkāpumus un novērstu kaitējumu attiecīgām interesēm; jo īpaši, izdodot rīkojumu par konkrētas summas samaksu, ja pārkāpums nav izlabots vai novērsts.

Dalībvalstis var izdarīt šo izvēli vai nu attiecībā uz visiem līgumslēdzējiem subjektiem, vai uz subjektu kategorijām, kas noteiktas, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, un katrā ziņā uzturot spēkā tos pasākumus, kas paredzēti, lai neradītu kaitējumu attiecīgām interesēm;

[..].”



*Valsts tiesiskais regulējums*

- 12 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma 32. pants, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums par būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu un valsts būvdarbu koncesiju publiskajiem iepirkumiem (1999. gada 9. aprīļa *Moniteur belge*, 11690. lpp.; turpmāk tekstā — “1999. gada 25. marta Karaliskais lēmums, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums”), paredz:

“[.]

1. Persona, kas veikusi ar attiecīgajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, nevar iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu saistībā ar konkrēto būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu publisko iepirkumu.

2. Ar 1. pantā minēto personu saistīts uzņēmums nevar iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu, ja vien tas nepierāda, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas var izkropļot normālus konkurences apstākļus.

Minētā panta izpratnē “saistīts uzņēmums” nozīmē ikvienu uzņēmumu, attiecībā pret kuru 1. punktā paredzētā persona vai nu tieši, vai netieši var izmantot dominējošu ietekmi, vai jebkuru uzņēmumu, kas var izmantot dominējošu ietekmi attiecībā pret šo personu vai kas ir pakļauts cita uzņēmuma dominējošai ietekmei sakarā ar īpašuma tiesībām, finanšu līdzdalību vai to regulējošiem noteikumiem.

Tiek uzskatīts, ka pastāv dominējoša ietekme, ja uzņēmumam, tieši vai netieši, attiecībā uz citu uzņēmumu:

- 1) pieder uzņēmuma parakstītā pamatkapitāla daļu vairākums; vai
- 2) pieder uzņēmuma emitēto daļu balsstiesību vairākums; vai
- 3) ir iespēja iecelt vairāk nekā pusi no uzņēmuma administrācijas, izpildinstitūcijas vai uzraudzības institūcijas locekļiem.

Pirms izslēgt uzņēmumu sakarā ar nepamatotu priekšrocību, no kuras uzņēmums varētu gūt labumu, līgumslēdzēja iestādei ar ierakstītu vēstuli ir jāuzaicina uzņēmums divpadsmit kalendāro dienu laikā, ja vien noteiktā gadījumā uzaicinājums neparedz garāku termiņu, iesniegt pierādījumus attiecībā uz minēto saistību, tā neatkarības pakāpi un visiem apstākļiem, kas ļauj konstatēt, ka nepastāv dominējoša ietekme vai tā neiespaido attiecīgo līgumu.

3. 1. un 2. punkts neattiecas uz:

- 1) publiskajiem iepirkumiem, kas vienlaicīgi ietver gan projekta sagatavošanu, gan tā izpildi;
- 2) publiskajiem iepirkumiem, kas tiek piešķirti ar sarunu procedūru, nepublicējot paziņojumu par procedūras uzsākšanu likuma 17. panta 2. punkta izpratnē.”

- 13 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums par būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu publisko iepirkumu ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarēs (1999. gada 28. aprīļa *Moniteur belge*, 14144. lpp.; turpmāk tekstā — “1999. gada 25. marta Karaliskais lēmums, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums”), 26. pants būtībā ir izteikts redakcijā, kas ir identiska 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums, 32. pantam.

### **Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi**

- 14 *Fabricom* ir būvniecības uzņēmums, kuru regulāri uzaicina piedalīties konkursos saistībā ar publisko iepirkumu, tostarp ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarēs.

### *Lieta C-21/03*

- 15 Ar prasības pieteikumu, kas *Conseil d'État* [Valsts padomē] iesniegts 1999. gada 25. jūnijā, *Fabricom* lūdza atcelt 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums, 26. pantu.
- 16 *Fabricom* norādīja, ka šis noteikums ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes pret visiem pretendentiem principam, Direktīvā 92/13 paredzētajam pārsūdzības efektivitātes principam, samērīguma principam, tirdzniecības un rūpniecības brīvībai, kā arī tiesībām uz īpašumu, kas paredzētas 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Papildu protokola 1. pantā.

- 17 Beļģija apstrīd *Fabricom* izvirzītos prasības pamatus.
- 18 Attiecībā uz 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums, 26. pantu *Conseil d'État* norāda, ka atbilstoši minētā 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma preambulai un pirms tā pieņemšanas Karalim iesniegtajam ziņojumam minētā noteikuma mērķis ir neļaut personai, kas vēlas saņemt publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, gūt brīvai konkurencei neatbilstošu priekšrocību sakarā ar to, ka tā ir veikusi ar attiecīgajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi.
- 19 *Conseil d'État* uzskata, ka šis noteikums vispārīgā un vienādi piemērojamā veidā aizliedz personām, kas veikušas pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumus, un tā rezultātā — arī ar šo personu saistītam uzņēmumam. Turklāt, pretēji tam, kas ir paredzēts attiecībā uz saistīto uzņēmumu, ar iepriekš minēto personu saistītajam uzņēmumam nav iespējas iesniegt pierādījumus par to, ka konkrētos apstākļos, veicot kādu no minētajām darbībām, tas nevarēja iegūt priekšrocību, kas varētu radīt nevienlīdzību pretendentu vidū. Minētais noteikums tieši neparedz līgumslēdzēja iestādes pienākumu noteiktā termiņā atbildēt uz saistītā uzņēmuma iesniegto informāciju nolūkā pierādīt, ka nepastāv dominējoša ietekme vai tā neskar attiecīgo līgumu.
- 20 Uzskatot, ka izskatāmās lietas izlemšanai ir nepieciešama direktīvu publiskā iepirkuma jomā atsevišķu noteikumu interpretācija, *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [...] Direktīva 93/38, īpaši tās 4. panta 2. punkts, un [...] Direktīva 98/4, ņemot vērā samērīguma principu, tirdzniecības un rūpniecības brīvību, kā arī tiesības uz īpašumu, kas paredzētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības

konvencijas 1952. gada 20. marta Papildu protokolā, aizliedz to, ka personai, kas veikusi ar minētajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, netiek atļauts iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu publiskajam iepirkumam, neparedzot šai personai iespēju pierādīt, ka konkrētajos apstākļos tās iegūtā pieredze nevar izkropļot konkurenci?

- 2) Vai atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu citāda, ja iepriekš minētās direktīvas, ņemot vērā minēto principu, brīvības un tiesības, interpretētu tādējādi, ka tās attiecas tikai uz privātiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus pret atlīdzību?
  
- 3) Vai [...] Direktīvu 92/13, it īpaši tās 1. un 2. pantu, var interpretēt tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var jebkurā brīdī — līdz pat piedāvājumu izvērtēšanas procedūras beigām — atteikt tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu uzņēmumam, kas saistīts ar personu, kura veikusi ar būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, lai gan minētais uzņēmums, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, ir apliecinājis, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas varētu izkropļot normālus konkurences apstākļus?"

*Lieta C-34/03*

<sup>21</sup> Ar prasības pieteikumu, kas *Conseil d'État* iesniegts 1999. gada 8. jūnijā, *Fabricom* lūdz atcelt 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums, 32. pantu.

22 *Fabricom* izvirzītie prasības pamati būtībā ir tādi paši kā lietā C-21/03 izvirzītie pamati. *Conseil d'État* saistībā ar minēto 32. pantu sniegtā informācija ir identiska informācijai, kas sniegta lietā C-21/03 attiecībā uz 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums, 26. pantu.

23 Šajos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [...] Direktīva 92/50, it īpaši tās 3. panta 2. punktā, [...] Direktīva 93/36, it īpaši tās 5. panta 7. punktā, [...] Direktīva 93/37, it īpaši tās 6. panta 6. punktā, un [...] Direktīva 97/52, it īpaši tās 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ņemot vērā samērīguma principu, tirdzniecības un rūpniecības brīvību, kā arī tiesības uz īpašumu, kas paredzētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1952. gada 20. marta Papildu protokolā, aizliedz to, ka personai, kas veikusi ar minētajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, netiek atļauts iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu publiskajam iepirkumam, neparedzot šai personai iespēju pierādīt, ka konkrētajos apstākļos tās iegūtā pieredze nevarēja izkļaut konkurenci?

2) Vai atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu citāda, ja iepriekš minētās direktīvas, ņemot vērā minēto principu, brīvības un tiesības, interpretētu tādējādi, kas tās attiecas tikai uz privātiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus peļņas nolūkos?

3) Vai [...] Direktīvu 89/665, it īpaši tās 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 5. pantu, var interpretēt tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var jebkurā brīdī —

līdz pat piedāvājumu izvērtēšanas procedūras beigām — atteikt tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu uzņēmumam, kas saistīts ar personu, kura veikusi ar būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, lai gan minētais uzņēmums, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, ir apliecinājis, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas varētu izkropļot normālus konkurences apstākļus?”

- 24 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2003. gada 4. marta rīkojumu lietas C-21/03 un C-34/03 rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma pieņemšanai tika apvienotas.

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### *Par pirmo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu*

- 25 Ar pirmo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Kopienų tiesību noteikumi, uz kuriem tā atsaucas, aizliedz tādu noteikumu kā 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums, 26. pants un 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums, 32. pants, tas ir, noteikumu, saskaņā ar kuru personai, kas veikusi ar minētajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, netiek atļauts iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu publiskajam iepirkumam, neparedzot šai personai iespēju pierādīt, ka konkrētajos apstākļos tās iegūtā pieredze nevarēja izkropļot konkurenci (turpmāk tekstā — “pamata lietā apstrīdētais noteikums”).

- 26 Šajā sakarā jāatgādina, ka pienākums ievērot vienlīdzīgas attieksmes principu ir to direktīvu pamatā, kas pieņemtas publiskā iepirkuma jomā un kas tostarp paredz nodrošināt efektīvu konkurenci nozarēs, kurās tās attiecīgi piemērojamas, un kas nosaka publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus nolūkā nodrošināt šādu konkurenci (2002. gada 17. septembra spriedums lietā *C-513/99 Concordia Bus Finland, Recueil*, I-7213. lpp., 81. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips nosaka, ka līdzīgās situācijās nevajadzētu piemērot atšķirīgus noteikumus un dažādās situācijās savukārt nevajadzētu piemērot vienādus noteikumus, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamata (2004. gada 14. decembra spriedumi lietā *C-434/02 Arnold André*, Krājums, I-11825. lpp., 68. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī lietā *C-210/03 Swedish Match*, Krājums, I-11893. lpp., 70. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Tomēr persona, kas ir veikusi ar publisko iepirkumu saistīto būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi (turpmāk tekstā — “persona, kas veikusi noteiktus sagatavošanas darbus”), saistībā ar dalību šī publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā ne vienmēr atrodas tādā pat situācijā kā persona, kas nav veikusi minētos darbus.
- 29 No vienas puses, persona, kas piedalījusies noteiktos sagatavošanas darbos, var atrasties labākā situācijā sava piedāvājuma formulēšanai sakarā ar informāciju, ko tā varēja iegūt saistībā ar attiecīgo līgumu minēto sagatavošanas darbu veikšanas laikā. Tomēr visiem pretendentiem ir jābūt vienādām iespējām saistībā ar to piedāvājumu formulēšanu (šajā sakarā skat. 1996. gada 25. aprīļa spriedumu lietā *C-87/94 Komisija/Belģija, Recueil*, I-2043. lpp., 54. punkts).



- 30 No otras puses, minētā persona var atrasties situācijā, kas var radīt interešu konfliktu, proti, kā to arī pamatoti norāda Eiropas Kopienu Komisija, gadījumā, ja tā pati piedalās attiecīgā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, tā var, pat bez attiecīga nodoma, ietekmēt tā nosacījumus tai labvēlīgā veidā. Šāda situācija var izkropļot konkurenci pretendentu vidū.
- 31 Ņemot vērā minēto situāciju, kurā var atrasties noteiktus sagatavošanas darbus veikusi persona, nevar piekrist tam, ka vienlīdzīgas attieksmes princips paredz pienākumu vienādi attiekties pret šo personu un pārējiem pretendentiem.
- 32 *Fabricom*, kā arī Austrijas un Somijas valdības būtībā norāda, ka tāda noteikuma kā pamata lietā radītai nevienlīdzīgai attieksmei, kas visos gadījumos paredz aizliegt personai, kura veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, piedalīties attiecīgā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, nav objektīva pamata. Tāds aizliegums faktiski ir nesamērīgs. *Fabricom*, kā arī Austrijas un Somijas valdības uzskata, ka vienlīdzīga attieksme pret visiem pretendentiem tiek nodrošināta arī tad, ja pastāv procedūra, ar kuras palīdzību katrā konkrētā gadījumā tiek izvērtēts, vai tas, ka persona ir veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, ir devis personai, kas veikusi minētos darbus, konkurences priekšrocību attiecībā pret pārējiem pretendentiem. Tāds pasākums būtu mazāk ierobežojošs personai, kas veikusi noteiktus sagatavošanas darbus.
- 33 Šajā sakarā ir jāatzīst, ka pamata lietā esošais noteikums neparedz personai, kas veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, nekādu iespēju pierādīt, ka konkrētajā gadījumā nerodas šā sprieduma 29. un 30. pantā minētās problēmas.
- 34 Tāds noteikums pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pretendentiem.

- 35 Būtībā minētā noteikuma piemērošanas sekas var būt tādas, ka personas, kas veikušas noteiktus sagatavošanas darbus, tiek izslēgtas no publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras pat tad, ja to dalība tajā neapdraud konkurenci pretendentu vidū.
- 36 Pastāvot šādiem apstākļiem, uz pirmo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīva 92/50 un it īpaši tās 3. panta 2. punkts, Direktīva 93/36 un it īpaši tās 5. panta 7. punkts, Direktīva 93/37 un it īpaši tās 6. panta 6. punkts, kā arī Direktīva 93/38 un it īpaši tās 4. panta 2. punkts aizliedz tādu noteikumu kā 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums, 26. pants un 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums, 32. pants, saskaņā ar kuru personai, kas veikusi ar minētajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, netiek atļauts iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu publiskajam iepirkumam, neparedzot šai personai iespēju pierādīt, ka konkrētajos apstākļos tās iegūtā pieredze nevarēja izkropļot konkurenci.

*Par otro lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu*

- 37 Ar otro lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai atbilde uz pirmo jautājumu ir citāda, ja Direktīvas 92/50, 93/36, 93/37 un 93/38, ņemot vērā samērīguma principu, tirdzniecības un rūpniecības brīvību, kā arī tiesības uz īpašumu, tiek interpretētas tādējādi, ka tās attiecas tikai uz privātiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus pret atlīdzību

38 Jāuzsver, ka šis jautājums ir balstīts uz hipotēzi, kurai nevar piekrist.

39 Būtībā minētajās direktīvās nav nekādas norādes, kas ļautu tās interpretēt tādējādi, ka saistībā ar to piemērošanu attiecībā uz uzņēmumiem, kas piedalās vai paredz piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, tās attiecas tikai uz privātiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus pret atlīdzību. Starp citu, vienlīdzīgas attieksmes princips aizliedz to, ka tāds noteikums kā pamata lietā ir piemērojams tikai attiecībā uz privātiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus pret atlīdzību un kas veikuši noteiktus sagatavošanas darbus, turpretim tādi uzņēmumi, kam nepiemīt kāda no šīm īpašībām un kas tāpat ir veikuši minētos sagatavošanas darbus, nav tam pakļauti.

40 Tādējādi uz otro lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu nav jāatbild.

*Par trešo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu*

41 Ar trešo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 89/665 un it īpaši tās 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 5. punkts, kā arī Direktīva 92/13 un it īpaši tās 1. un 2. pants aizliedz līgumslēdzējai iestādei jebkurā laikā — līdz pat piedāvājumu izvērtēšanas procedūras beigām — atteikt tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu uzņēmumam, kas saistīts ar personu, kura veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, lai gan minētais uzņēmums, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, ir apliecinājis, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas varētu izkropļot normālus konkurences apstākļus.

- 42 Šajā sakarā ir jāatgādina — tā kā jautājums šajā lietā ir par detalizētiem procesuālajiem noteikumiem, kas reglamentē tiesību aizsardzības līdzekļus, kuru mērķis ir nodrošināt Kopienu tiesībās paredzētās dalībnieku un pretendentu tiesības, kas aizskartas ar līgumslēdzēju iestāžu lēmumiem, tie nedrīkst ietekmēt Direktīvas 89/665 lietderīgo iedarbību (2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-470/99 *Universale-Bau u.c., Recueil*, I-11617. lpp., 72. punkts).
- 43 Turklāt Direktīvas 89/665 un Direktīvas 92/13 noteikumi, kas pieņemti, lai aizsargātu pretendētus no līgumslēdzēja iestādes patvaļīgiem lēmumiem, paredz pastiprināt esošos mehānismus nolūkā nodrošināt Kopienu noteikumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras jomā efektīvu piemērošanu, it īpaši stadijā, kur pārkāpumus vēl ir iespējams labot. Šāda aizsardzība nevar būt efektīva, ja pretendents nevar atsaukties uz šiem noteikumiem attiecībā pret līgumslēdzēja iestādi (2004. gada 24. jūnija spriedums lietā C-212/02 Komisija/Austrija, Krājumā nav publicēts, 20. punkts, un tajā minētā judikatūra).
- 44 Līgumslēdzēja iestādes iespēja līdz pat brīdim, kad procedūra jau ir stipri pavorizjusies uz priekšu, atlikt lēmuma pieņemšanu par uzņēmuma, kas saistīts ar personu, kura veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, iespēju piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu, lai gan attiecīgās iestādes rīcībā ir visa šī lēmuma pieņemšanai vajadzīgā informācija, liedz šim uzņēmumam iespēju atsaukties uz Kopienu noteikumiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras jomā attiecībā pret līgumslēdzēju iestādi tādā laikposmā, kas ir atkarīgs tikai no iestādes rīcības brīvības un kas noteiktā gadījumā var ilgt līdz pat brīdim, kad pārkāpumus vairs nav iespējams labot.
- 45 Tāda situācija, kad nepamatoti tiek atlikta ieinteresēto personu Kopienu tiesībās paredzēto tiesību īstenošana, var apdraudēt Direktīvu 89/665 un 92/13 lietderīgo iedarbību. Turklāt tāda situācija ir pretrunā Direktīvu 89/665 un 92/13 mērķim, kas paredz aizsargāt pretendentu attiecībā pret līgumslēdzēju iestādi.

- 46 Tādējādi uz trešo lietās C-21/03 un C-34/03 uzdoto jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīva 89/665 un it īpaši tās 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 5. punkts, kā arī Direktīva 92/13 un it īpaši tās 1. un 2. pants aizliedz to, ka līgumslēdzēja iestāde jebkurā laikā — līdz pat piedāvājumu izvērtēšanas procedūras beigām — var atteikt tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu uzņēmumam, kas saistīts ar personu, kura veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, lai gan minētais uzņēmums, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, ir apliecinājis, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas varētu izkropļot normālus konkurences apstākļus.

### Par tiesāšanās izdevumiem

- 47 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu publiskā iepirkuma pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīvu 97/52/EK, un it īpaši tās 3. panta 2. punkts; Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīva 93/36/EEK, ar ko koordinē publiskā iepirkuma piegādes līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kas grozīta ar Direktīvu 97/52, un it īpaši tās 5. panta 7. punkts; Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīva 93/37 par to, kā koordinēt publiskā iepirkuma būvdarbu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kas grozīta ar Direktīvu 97/52, un it īpaši tās 6. panta 6. punkts; kā arī Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīva 93/38/EEK, ar ko koordinē publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kuras piemēro

subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/4/EK, un it īpaši tās 4. panta 2. punkts aizliedz tādu noteikumu kā 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 10. janvāra Karaliskais lēmums par būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu publiskajiem iepirkumiem ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarēs, 26. pants un 1999. gada 25. marta Karaliskā lēmuma, ar ko grozīts 1996. gada 8. janvāra Karaliskais lēmums par būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu un valsts būvdarbu koncesiju publiskajiem iepirkumiem, 32. pants, saskaņā ar kuru personai, kas veikusi ar minētajiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem saistītu pētījumu, pārbaudi, analīzi vai izstrādi, nav atļauts iesniegt dalības pieteikumu vai piedāvājumu būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam, neparedzot šai personai iespēju pierādīt, ka konkrētajos apstākļos tās iegūtā pieredze nevarēja izkropļot konkurenci;

- 2) Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīva 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz pārsūdzības procedūru piemērošanu, piešķirot publiskā iepirkuma piegādes un būvdarbu līgumu slēgšanas tiesības, un it īpaši tās 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 5. pants, kā arī Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīva 92/13/EEK, ar ko koordinē normatīvos un administratīvos aktus par to, kā piemēro Kopienas noteikumus par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām, ko piemēro subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē, un it īpaši tās 1. un 2. pants aizliedz to, ka līgumslēdzēja iestāde jebkurā laikā — līdz pat piedāvājumu izvērtēšanas procedūras beigām — var atteikt tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai iesniegt piedāvājumu uzņēmumam, kas saistīts ar personu, kura veikusi noteiktus sagatavošanas darbus, lai gan minētais uzņēmums, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, ir apliecinājis, ka nav guvis nepamatotu priekšrocību, kas varētu izkropļot normālus konkurences apstākļus.

[Paraksti]